შაბათი, 1918 წ. მკათათვის 27 № 149

შაბათი 1918 წ. მკათათვის 27 № 149

ყოველდღიური გაზეთი

ფასი თბილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 50 კაპ.

საქართველო

რედაქცია

სადაბეჭდათ მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვევით და ქაღალდის ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოდ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი სადაბეჭდი მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

„საქართველო"-ზე ხელის მოწერა მიიღება ერთის თვის ვადით — 18 მ. თვეში (წინადვე ფულით) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 40 კ. განცხადების ფასი: პეტიტის სტრიქონი პირველ გვერდზე 50 კაპ., უკანასკნელზე — 30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიიღება განცხადების ფასი ორჯერ მეტი. ხანგრძლივი განცხადება შემდეგი ზომით: 20×2—15 მანეთი, 30×2—20 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ერთი ქალაქიდან მეორე ქალაქში 1 მ. და 50 კ. ფულის და წერილების, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. სასიკვდილო განცხადებანი უნდა მოტანილი იქნეს არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრაფის ადრესი: Тифлисъ Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

ღრმათ დამწუხრებულნი: მეუღლე ეკატერინე გიორგის ასული, ძმები — ამბაკო და ბიძლარ მიხეილის ძენი ქართველიშვილები, რძლები თეო და ივდითი, ძმისშვილები შუშანიკა, ელენე, თამარა და მიშა აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას ძვირფასი

ალექსი მიხეილის ძის ქართველიშვილისას,

რომელიც მოხდა აგარაკ წავკისში. დაკრძალვა მოხდება ქალაქ სამტრედიაში კვირას 28 ივლისს. გამოსვენება საკუთარი სახლიდან ნაშუადღევის 4 საათზე.

2—1721—1

გულდათუთქული, ნუგეშ დაკარგული ქმარი იაკინთე ალექსის ძე და შვილი გოგილა მურუსიძე აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ივლის 23 გარდაიცვალა საყვარელი, დაუვიწყარი პირველისა ცოლი და მშობლის დედა

ნადეჟდა ლაზარეს ასულ მურუსიძე

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 7 საათზე მლეთის შესახვევში № 5 გამოსვენება სახლიდან კვირას 28 ივლისს 9 საათზე დილით. დაკრძალვა იქნება კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე სადაც გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი.

1—1

თეკრონია დიმიტრის ასულის მდივანისას!

სულის მოსახსენებლად

შაბათს, ამა მკათათვის 27-სა (ძველი სტილით 14-სა), კალოუბნის ღვთისმშობლის ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართ გარდაცვალებულის შვილნი და შვილიშვილნი.

დასაწყისი წირვისა დილის 10 საათზე (ახალი დროით).

1—1

ლატარია

აგარაკ ქვიშხეთში საუკეთესო ადგილას ჩამონაჭერი 300 ოთხ-კუთხი საჟენი მიწა, აღნიშნული ცალკე პლანზე და დეკრეტის მხრივ უთუოდ უდავო. მოგებს შეუძლიან რა დროსაც სურს დაიმტკიცოს.

ლატარიის ბილეთები ათას ორმოცდა ათი (1050) ცალია. ბილეთი ღირს 20 მანეთი. ბილეთების წიგნაკები კერძო პირებს აქვს დარიგებული გასასყიდათ. უკვე გასყიდულის წიგნაკების ფული უნდა ჩააბარონ ლატარიის ფულის ხაზინადარს გიორგი ლუარსაბის ძე მაჭავარიანს (ნოტარიუსი, ერევნის მოედანი სასტუმრო „კავკაზის" ეზოში). როდესაც სულ გაიყიდება ბილეთები, გამოცხადდება დღე ლატარიისა, რომელსაც დაესწრობიან ბილეთების მყიდველნი. იმ დღეს ლატარიას მოაწყობენ ამისათვის საგანგებოთ მოწვეულნი პირნი: ბ.ბ. დავით გურამიშვილი, პართენ გოთუა და კოტე მაყაშვილი.

საქართველოს ეროვნულ- დემოკრატიულ პარტიის

ქ. თბილისის კომიტეტი.

ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირის საბჭოსაგან

მოკლე ხანში საზღვარგარეთ მიემგზავრებიან მრეწველობისა და ვაჭრობის მცოდნე პირნი. საბჭო ამით აცხადებს რომ ვისაც შეურს რისამე დაკვეთა სხვა და სხვა ქარხნების მოსაწყობად, საჭირო ცნობების შეკრება ან სხვა და სხვა საქონლის ყიდვის შესახებ, ესტუმროს მობრძანდნენ საბჭოს ბინაზე ყოველ დღე 11—12 საათამდე (ახალი დროით) და განუცხადონ თავიანთი სურვილი. მისამართი: ქ. თბილისი, ფრეილინის ქ. 11, ტელეფონი 9—18.

გერონტი ქიქოძის

წიგნი

ეროვნული ენერგია

წერილების კრებული

(პოლიტიკა; ეკონომიური ცხოვრება; ხელოვნება)

გამოცემა ეროვნ.-დემ. ახალგაზრდობის ორგანიზაციისა.

ვაჭრობა ეროვნულ წიგნის მაღაზიაში.

5—4

ათი მილიონის ფონდი

გუშინ მთავრობამ ეროვნულ საბჭოში შეიტანა კანონპროექტი ათ მილიონიანი ფონდის შევსებისა და ამ ფონდიდან განაწილებული კრედიტების დამტკიცების შესახებ. ეს ფონდი დაარსდა ამა წლის 2 მაისს, ამიერ-კავკასიის სეიმის დადგენილების თანახმად. 2 მაისიდან 27 ივნისამდე ე. ი. თითქმის ორი თვის განმავლობაში ამ თანხიდან სხვა და სხვა უწყებათა შორის განაწილებულ იქმნა 7.422 552 მანეთი. სავარაუდებელია, რომ 27 ივნისიდან დღემდე დარჩენილი ორი მილიონ ნახევარიც დაიხარჯებოდა, ასე რომ ახლა ეს ფონდი ალბათ თითქმის სავსებით ამოწურულია და საქართველოს მთავრობას შეძლება აღარ აქვს საჭირო და ექსტრაორდინარული ხარჯები დააკმაყოფილოს. ამ გარემოებას ანგარიში გაუწია ეროვნულ საბჭომ და მიიღო კიდეც მთავრობის კანონპროექტი: წინააღმდეგ შემთხვევაში შესაძლოდ იქმნებოდა მთელი მთავრობის მექანიზმის შეჩერება.

მაგრამ უნდა ითქვას რომ ასეთი მოვლენა სრულიად არანორმალურია: მოწესრიგებულ კონსტიტუციურ სახელმწიფოში წარმოუდგენელია, რომ მთავრობა თვეში დაახლოებით 3 მილიონ მანეთს ხარჯავდეს პარლამენტის წინასწარი განხილვისა და დასტურის დაუკითხავად. ბიუჯეტის განხილვა და დამტკიცება საკანონმდებლო დაწესებულების უზენაეს უფლებას წარმოადგენს. საქართველოს ეროვნული საბჭოს არსებობა ფიქციად იქცევა, თუ მან ყოველ სამ თვეში მხოლოდ ცნობად მიიღო ათ-ათი მილიონის განაწილება და დახარჯვა.

მთავარი ბრალი იმაშია, რომ ასეთი არანორმალური მდგომარეობა გრძელდება, რასაკვირველია, ფინანსთა სამინისტროს ეძებს. ორი თვეა კიდეც, რაც დამოუკიდებელი საქართველოს რესპუბლიკა არსებობს, ამ ხნის განმავლობაში საფინანსო უწყებას თითქმის არაფერი გაუკეთებია, რომ პარლამენტს დაახლოებითი წარმოდგენა მაინც ჰქონოდა სახელმწიფო შემოსავალ-გასავალზე. ეს მით უფრო გასაკვირველია, რომ ფინანსთა სამინისტროს არც ვალიუტის საქმეში გამოუჩენია შემოქმედებითი ნიჭი. მთელი მისი მუშაობა ჯერ-ჯერობით თითქმის მხოლოდ იმაში გამოიხატა, რომ ეროვნულ საბჭოს ორასი მილიონი მანეთის ბონის გამოშვების უფლება გამოსთხოვა და გაზეთებში პრობლემატიური ქართული მანეთიანების მხატვრული სახის კონკურსი გამოაცხადა.

რასაკვირველია, მეტად მძიმე ძნელია აწეწილ დაწეწილი გადასახადის სისწორის მოწესრიგება, ბიუჯეტის შედგენა, ქართული ვალიუტის შექმნა. უცხოელი ინსტრუქტორების და მრჩევლების დახმარება აუცილებელი იქნება ამ საქმეში. მაგრამ უცხოელი მრჩევლებიც რილი შეიძლება სახიფათოთ აღმოჩნდეს ჩვენთვის, თუ ქართულმა მთავრობამ და პარლამენტმა ფინანსიური პოლიტიკაში სათანადო შემოქმედებითი ძალა და სიფრთხილე არ გამოიჩინა. არ უნდა დავივიწყოთ ის ეპიზოდები, რომ ეროვნული დამოუკიდებლობის შეზღუდვა ხშირად

ფინანსიური კონტროლის დაწესებით იწყება.

ათი მილიონის განაწილების ცხრილიდან ჩანს რომ ამ თანხის დიდი ნაწილი სხვა და სხვა უწყებების შტატების მოსაწყობად დახარჯულა. როცა ცალკე სამინისტროები შესაფერ ხარჯთ აღრიცხვას წარმოადგენენ, ეს სტატები განხილულ და დამტკიცებულ იქნება.

სხვა ხარჯებს უფრო ექსტრა ორდინალური ხასიათი აქვს. მაგალითად მთავრობას ათი მილიონის ფონდიდან ქალაქ ქუთაისისათვის ნახევარი მილიონი მანეთი მიუცია უპროცენტო სესხის სახით. მილიონი და ოთხასი ათასი მანეთი მთავარ ინჟინერ-მექანიკოსს მიუღია ბათომის სამხედრო პორტის მუშებისა და ოსტატების დასაკმაყოფილებლად; ერთი მილიონი დახარჯულა სრულიად რუსეთის ქალაქთა კავშირის სალიკვიდაციოთ, 469,360 მანეთი წითელი ჯვრის მოხელეთ დაწესებულებათა დასაკმაყოფილებლად. სასურსათო სამინისტროს ერთი მილიონი მიუღია სანოვაგის შესასყიდად, მიწათ-მოქმედების სამინისტროს 400,000 მ. მუშების დასაკმაყოფილებლად. წითელ-ყვარლისათვის ასი ათასი მანეთი გაუცემიათ, ხუთი ჯავშნიანი მატარებლის შესადგენად 80.000 მანეთი; ბორჯომის ჩხენკელის სამზარეულო დაწესებულება ჯერ-ჯერობით 354,000 მანეთი დაუჯდებათ, ხოლო ყოფილი ამიერ-კავკასიის მთავრობის პირადი შემადგენლობა და დაწესებულებანი 300.000 მანეთი სხვა წვრილმანი ხარჯები ნაკლებ საყურადღებოა.

მთის არწივნი ბარად

ამ დღეებში საქართველოს დედაქალაქს ეწვივნენ სტუმრად „მთის არწივნი" ხევსურები. შორს კავკასიის თოვლიან მწვერვალებამდისაც მიუღწევია საქართველოს განთავისუფლების ხმას და მთის ეროვნულნი შვილნი საზეიმო ტანისამოსში გამოწყობილნი დაშვებულან ბარად რათა თავისი სიხარული შეუერთონ მთელი ერის სიხარულს.

რუსეთის შემოსვლა და ბატონობა საქართველოში ყველაზე უწინარეს მთამ შეიტყო და იგრძნო. დიდი, ძალიან დიდი ხნის განმავლობაში მას არ სჯეროდა, რომ საქართველოს თავისუფლების ვარსკვლავი ჩაესვენა და რომ მომავალში მას მონური უღელი უნდა ეტარებინა. დაუჯერებელი ამბავი იყო ეს მთის ლომ ხალხისათვის და კერძოდ ხევსურეთი კი ამ სამგლოვიარო ამბავს უკანასკნელ დრომდე არ იჯერებდა. მაგრამ განვლო დრომ, ჟამთა ვითარებამ, თვით ცხოვრების ცვალებადობამ და სისასტიკემ დაარწმუნა მთა, რომ იგი ძველებურად აღარ არის ლაღი და თავისუფალი, რომ მის მთების და სალ კლდეთა ნაპრალებში დათარეშობს და დასჩხავის თავს უცხო ორთავიანი და მკაცრი არწივი. ეს ისტორიული ტრაგედია ჩვენი ერისა ყველაზე მწვავედ, ყველაზე სასტიკად განიცადა თავისუფლების მოყვარე მთამ და გულჩათხრობილი უტყვად შესცქეროდა იმ

მომავალს, როდესაც ძველებურის თავგამოდებით იგი თანახმად მამა-პაპის მტკიცე ანდერძისა თავდადებულნი გაჰყვებოდა უკან იმ გმირს, რომელიც მოუწოდებდა მას სამშობლოს თავისუფლებისათვის ბრძოლისაკენ.

დღეს საქართველოს საღ-კიდეებში აღარ ბუდობს უცხო არწივი: იგი თავის საკუთარ ერის ხელით თავდაწყვეტილნი ველ-მინდვრებზე დაკოდილი გდია და გმინავს. მისი ფრთების უკანასკნელი ფართქალი და მუქარის კივილი თან წაიყოლებს მას ძლიერების გამომხატველებმა და კავკასიონის ქედი უკანასკნელად გადაიარეს.

„შენი წასვლა და აღარ მოსვლაო!" აი როგორის „ლოცვა-კურთხევით" გაუმასპინძლა კავკასიონი მთის ამაყმა მბრძანებელმა. და მყის დაეშვა ძირს ბარად, რომ თავისი სიხარულის ცრემლები ბარის ნაკადულებთან შეურთავინა. მოვიდნენ, რომ ჩვენთან ერთად განიხარონ საქართველოს თავისუფლებით, მოვიდნენ რომ გულწრფელის ფიცით, ძველებურის „მთის ფიცით" შეჰფიცონ მას სამარადისო ერთგულება. მათ სწამთ მხოლოდ ერთი მტერი: ეს არის მტერი საქართველოს თავისუფლებისა, მის მთლიანობის დამრღვევისა გარეშე ძალა, რომლის წინააღმდეგ მზად არიან სისხლიდან დაიცალონ. მაგრამ მათ არ სწამთ სხვა რაიმე ბრძოლა, რომელიც მათ „ძმათა სისხლს" დაადინებს.

წმინდაა მათი სიყვარული სამშობლოისადმი, ისე როგორც წმინდაა მათი სამშობლოს კლდეთგან მთების წყაროები; იგი ვერ შეამღვრია ვერც დროთა ბრუნვამ, ვერც თანამედროვე ცხოვრების სიავკაცემ და უკუღმართობამ.

და დღეს ეს ანკარა წყარო სამშობლოის გულწრფელის და გონიერის სიყვარულისა ჩამოჩუხჩუხებული ბარად მთელი საქართველოს მდელოებსაც და აახმაუროს იმავ ფიცით, იმავ ძახილით და ჩანოჰბერონ ტანჯულ ერს წარსულ დროების დარდი და კავშირი.

ზ. ტ—შვილი.

ომი

დასავლეთის ფრონტზე.

ხალამოს ცნობები.

ბერლინი. 24 ივლისი. ლისსას ჩრდილოეთით არრასისა და ალბერის ორივე მხრივ გაცხოველებული საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებს. ავრის დასავლეთ სანაპიროებთან ადგილობრივ ხასიათის შეტევის შემდგომ მტერმა დროებით თითქმის ავრამდის მიაღწია. ჩვენი კონტრ-იერიშების წყალობით ჩვენ მოვიგერიეთ მტრის იერიშები და ძველი ჩვენი მდგომარეობა ამ მიდამოებში კვლავ აღვადგინეთ. მდ. ურსა და მარნის შუა მტერმა ახალი ჯარი ჩარია ბრძოლაში და გუშინ დილა-ადრიან განაგრძო შეტევა. ვენერ. ბომეს არმიამ მტრის სასტიკი იერიშები მოიგერია და შეაჩერა. ფრანგებმა და ამერიკელებმა დიდი ზარალი ჰნახეს. დუაიორდის და ხარტენეს შუა მოწინააღმდეგემ ჩვენს სიმაგრეებზე ხუთი უშედეგო იერიში მიიტანა ვილლერ-მონტფუარის ორივე მხარეს. მტერ-

მა რამოდენიმედ წინ წამოიწია, მაგრამ ჩვენი კონტრ-იერიშის მეოხებით იძულებული იყო ისევ თავის თხრილებში დაბრუნებულიყო. ჯავშნოსნები, რომელთაც ჩვენი ბრძოლის ხაზი გაარღვიეს, ჩვენმა არტილერიამ გაანადგურა, ქვეითი ჯარი კი, რომელიც ამ ჯავშნოსნებს უკან მისდევდნენ იერიშის მისატანად, ჩვენი კონტრ-იერიშით უკუგდებულ იქმნენ. მდ. ურკის და მარნის მიდამოებში მებრძოლმა ჯარებმა მტრის ძლიერი და სასტიკი იერიშები მოიგერიეს. ურკურის ჩრდილო-აღმოსავლეთით და შამპენის ტყესთან მტერი უკან დაგდებულ იქნა. შუადღის შემდეგ ბრძოლებს კერძო ხასიათი ჰქონდათ. რეიმსის სამხრეთ-აღმოსავლეთით მთელი დღის განმავლობაში [illegible] ბრძოლებს ვაწარმოებდით. არდრის ჩრდილოეთით ბრძოლებში ფრანგების გარდა მონაწილეობას ღებულობდნენ აგრეთვე იტალიელთა და ინგლისელთა ჯარებიც. როგორც ფრანგების, აგრეთვე ინგლისელთა და იტალიელთა იერიშები მოვიგერიეთ.

სტამბოლი. 24 ივლისი. პალესტინის ასპარეზი. მთელს ბრძოლის ასპარეზზე მშვიდობიანობა ჩამოვარდა. [illegible] შარდუნის მახლობლად დიდი ბრძოლა გვქონდა აჯანყებულთა ბრბოებთან, რომელთაც ზარბაზნები და ტყვიის-მფრქვევლებიც აღმოაჩნდათ. შარდუნის გზასთან მტერმა დასტოვა 200 მოკლული ინსურგენტი.

მტრის ექვსმა მფრინავმა შუადღის შემდეგ სტამბოლს ყუმბარები დაუშინა; არსებითი რაიმე ზარალი ყუმბარებს ქალაქისთვის არ მიუყენებიათ. დაჭრილია 5 კაცი.

პარიზი, 24 ივლისი. ფრანგებმა რეიმსის მახლობლად ტყიანი მიდამო დაიჭირეს. 23 ივლისის ბრძოლებში წამოყვანილ ტყვეთა რიცხვი უდრის 1850 კაცს. ამათში 52 აფიცერია და 4 ბატალიონის უფროსი.

დილის ცნობა

ბერლინი. 25 ივლისი. კრონპრინცის რუპრეხტის ლაშქარი. ძლიერი საარტილერიო ცეცხლის დახმარებით მოწინააღმდეგემ იერიში მიიტანა ჩვენ ხაზზე იპრისა და საბუტერნის შუა. მოწინააღმდეგე მოვიგერიეთ. მოწინააღმდეგემ აგრეთვე უნაყოფოდ ჩაუარა იერიშმა, რომელიც მან ალბერტის დასავლეთით მეილის მხრით მიიტანა.

გერმანიის კრონპრინცის ლაშქარი. სუასონის და რეიმსის შუა ბრძოლის ასპარეზზე სამხედრო მოქმედება გუშინ შესამჩნევად შესუსტდა. ძლიერ იერიშებს აწარმოებდა მოწინააღმდეგე მდ. ურკის სამხრეთით და რეიმსის სამხრეთ დასავლეთით, მაგრამ კონტრ-იერიშებით მოვაგერიეთ.

ჰერცოგ ალბრეხტის ლაშქარი. ვოგეზებში მარჯვე ბრძოლის დროს ბავარიის ლანდვერმა ტყვეები წამოიყვანა.

ბერლინი. 25 ივლისის საღამოს ცნობა. სუასონსა და რეიმსის შუა ბრძოლის ასპარეზზე კერძო ხასიათის ბრძოლებია.

პალესტინის ფრონტი.

სტამბოლი. 25 ივლისი. ასპარეზის სხვა და სხვა ნაწილებში სუსტი საარტილერიო ბრძოლაა. სანაპიროებში და მდ. იორდანეს აღმოსავლეთ ნაპირზე ჩვენ მოვიგერიეთ მოწინააღმდეგის მზვერავი რაზმის იერიშები. იორდანეს დასავლეთით, წინა სიმაგრეების მიდამოში ჩვენი არტილერია მარჯვედ ესროდა მოწინააღმდეგის კავალერიას. 23 ივლისს ღამე ჩვენი რაზმი თავს დაესხა მოწინააღმდეგის ძალებს ქალაქის დასავლეთით, ჩვენმა მფრინავებმა ტყვიისმფრქვევლებით იერიში მიიტანეს მოწინააღმდეგის ცხენოსან ჯარზე მდ. იორდანის ველზე და ბევრი ყუმბარები ჩამოყარეს ინსურგენტების რაზმში გაკენდასთან (ქ. მაანის ჩრდილოეთ) სხვა ასპარეზზე ცვლილება არა მომხდარა.

პარიზი. 25 ივლისი. ხანგრძლივი და მკაცრი ბრძოლის შემდეგ ფრანგის ჯარებმა დაიპყრეს კურსი—სიღვილი. მიუხედავად დიდი წინააღმდეგობისა ფრანგ ამერიკის ჯარებმა სამხრეთით წინ წაიწიეს ზოგიერთ ადგილებში 3 კილომეტრით. სამხრეთ-აღმოსავლეთით ფრანგებმა აიღეს „141“ სიმაღლე, შემდეგ აიღეს სოფ. კუანსი, დიდი ნაწილი ტურნელის ტყისა და გაიარეს პერტსკომის ტყე [illegible] მეილის სამგზნო ხაზამდე. რეიმსის სამხრეთ დასავლეთით გერმანელებმა მოახერხეს „240“ სიმაღლეზე დამკვიდრება, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ ჩვენ შევძელით სიმაღლის დაბრუნება და ტყვეთ წამოვიყვანეთ 100 კაცი.

ქრონიკა

თბილისი.

◆ **პროპაგანდა წერაკითხვის აღსადგენად.** გორის მაზრის სამასწავლებლო წარმომადგენელი, რომელსაც ხსენებულ მაზრაში წერაკითხვის აღსადგენად აგიტაციის გაწევა ჰქონდა დავალებული, იტყობინება, მთელი მაზრა 8 რაიონად არის დაყოფილი. თითო რაიონში არიან დანიშნული ადგილობრივი მომუშავენი, რომელნიც სამაზრო კომისიის დირექტივებით მუშაობენ. წარმომადგენლის აზრით მუშაობა ამ ნიადაგზე ნაყოფიერი იქნება.

◆ **მამედ ბეგ აბაშიძე.** თბილისში ჩამოვიდა ცნობილი ქართველი მაჰმადიანი მამედ ბეგ აბაშიძე, რომელიც ბათომის აღების დროს ოსმალებმა შეიპყრეს და სტამბოლში გადაასახლეს.

◆ **ბაქოში.** ამ უკანასკნელ დროს აუარებელი ოფიცრობა და სალდათები მიდიან ბაქოს ჯარში ჩასაწერად ოსმალეთის წინააღმდეგ.

◆ **პრესბიურო.** საქართველოს მთავრობასთან პრეს ბიურომ მოლაპარაკება გამართა უკრაინის მთავრობის ბიუროსთან ურთიერთობის დასამყარებლად ცნობის გაცვლის საქმით. ამ მიზნით უკრაინაში ამ დღეებში მიემგზავრება პრეს-ბიუროს წევრი ლეონ გალუსტიანი.

◆ **კოოპერატივთა ნოქრების ჯამაგირი.** 25 ივლისს თბილისის კოოპერატივების გამგეობამ საბოლოოდ მიიღეს ნოქართა პროფესიონალურ კავშირის კოლექტიური ხელშეკრულება, რომელსაც ერთი წლის ვადა აქვს ხელშეკრულების ძალით. კოოპერატივთა მოსამსახურენი ჯამაგირის მხრით ექვს კატეგორიად იყოფებიან: 1) 860 მანეთი თვეში, 2) 460, მ. 3) 580 მ., 4) 600 მ. 5) 720 მ., 6) 750 მ.

◆ **შრომის სამინისტრო** შუამდგომლობს რომ სახაზინო სამუშაოს მიცემის დროს პროფ. კავშირებს უპირატესობა მიეცეს.

◆ **მიმოსვლა ბათუმში.** გერმანელების დელეგაციამ შეიმუშავა პროექტი საქართველოს რესპუბლიკისა და ბათომის შორის მიმოსვლის შესახებ. ამის გამო გზათა სამინისტრომ შუამდგომლობა აღძრა ოსმალეთის მთავრობასთან რომ გაშვებულ იქმნას ბათუმში კვირაში ორჯერ ერთი წყვილი ფოსტის მატარებელი. ეს საკითხი ამ დღეებში გადაწყდება.

◆ **ქუთ. გუბ. რუსული ნაციონალური საბჭო.** [illegible] რუსული ეროვნ. საბჭოს შუამდგომლობა აღძრა საქ. სწავლა განათ. სამინისტროს წინაშე გახსნას ქუთაისში რუსებისათვის საშუალო სასწავლებელი საქ. რესპუბლიკის ხარჯით და დაუთმოს ამისათვის ვაჟთა გიმნაზიის შენობის თავისუფალი ნაწილი.

◆ **ხად. უაზნებიდან** სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბს ატყობინებენ, რომ იქ საბოლოოდ აღმოფხვრილ [illegible] ბოროტმოქმედები. ამ [illegible] სრული სიწყნარეა.

◆ **შავრაზმელების დაპატიმრება.** 26 ივლისს ღამით დააპატიმრეს შავ რაზმელები მიტროფან პოპოვი, სერგეი გორდიეცი და ალექსანდრე პლატონოვი.

◆ **ქართული უნივერსიტეტის სასარგებლოდ** მე 2. ქართულ კლუბის სახაფხულო შენობაში, მიხეილის პრ. [illegible] კვირას 28 ივლისს გაიმართება სიმფონიური კონცერტი [illegible].

◆ **„წითელი ჯვარის“** ყველა დაწესებულებათა ლიკვიდაციისთვის მიწათ-მოქმედების სამინისტრომ 869,000 მან. ითხოვა.

◆ **თბილისის** საშუალო პოლიტექნიკურ სასწავლებელში მიმდინარე წლის ეხსნება სამშენებლო და სამთო განყოფილება.

◆ **სურსათის შეძენა.** სასურსათო სამინისტრომ კოოპერატივთა კავშირის საშუალებით სარგანის კოოპერატივისაგან მიიღო 100 ფუთი ხორბალი და 68 ფუთი ქერი.

◆ **ხილის გაშრობის საქმე.** მიწათმოქმედების სამინისტრომ ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირს გადასცა თბილისის, გორისა და ქარელის ხილის საშრობი სახელოსნოები.

◆ **ქართველ [illegible] კავშირის** საბჭო აცნობებს კავშირის წევრებს და დაინტერესებულ პირთ, რომ კვირას, 28 ივლისს, დილის 10 საათზე, ქართული კლუბის შენობაში შესდგება კავშირის წევრთა განსაკუთრებული კრება. კავშირი სთხოვს ყველა წევრებს უთუოდ დაესწრონ კრებას. სხვათა შორის კრება იმსჯელებს ნაციონალიზაციის შესახებ.

◆ **სოფ. ზემო ავჭალა.** ზემო ავჭალის სახალხო კულტურულ განმანათლებელი საზოგადოება ამ მკათათვის 28 ს ზემო ავჭალაში, ბაღ „ზედაზნის“ მახლობლად [illegible] „ფინჯანჩაის“ ადგილობრივ წიგნთ საცავ სამკითხველოს სასარგებლოდ.

◆ **საპნის ქარხნის გახსნა.** კოოპერატივთა კავშირი გომის რაიონში საპნის ქარხანას ხსნის. საჭირო მასალა ხსენებულ რაიონში საკმაოდ მოიპოვება.

◆ **[illegible] საქმის მუშათა პროფ.** კავშირის გამგეობა აუწყებს წევრებს, რომ კვირას, 28 ივლისს, 10 ს. სახალხო კლუბში (მიხ. პრ., № 66), დანიშნულია განგრძელება საერთო კრებისა, დღის წესრიგი: 1) ყოველთვიური საწევრო გადასახადის გადიდება; 2) [illegible] განცხადების შესახებ. 3) მიმდინარე საქმეები.

◆ **ნაძალადევის თეატრში.** დღეს, 27 ივლისს „[illegible] ნაძვის“ სასარგებლოდ გაიმართება წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება: 1) „ბაიყუში“, 2) „[illegible]“ [illegible] წაიკითხავს გურულ სცენას. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

◆ **ხვალ,** 28 ივლისს, ქართული კლუბის შენობაში, დილის 12 საათზე (ახალი დროით) შესდგება კახეთის რკინის გზის თბილისის რაიონის ლინიელის ქართველ მოსამსახურეების საერთო კრება. განსახილველია ფრიად საჭირო საკითხები, სხვათა შორის, საკითხი რკინის გზათა უწყების ნაციონალიზაციის შესახებ. შესაფერი მოწოდებანი გაეგზავნა საქართველოს რკინის გზების ყველა სადგურებს.

◆ **[illegible].** რუსის ეროვნულმა საბჭომ მთავრობას სთხოვა აცნობოს მას რა განკარგულება მიიღო გამომძიებელმა კომისიამ რუსი და ქართული ოფიცრების და მათი ქონების გაყოფის შესახებ.

ერობა და პოლიტიკა

რუსეთის რევოლუციამ და ჩვენი სამშობლოს დამოუკიდებლობამ მრავალ რთული საკითხები წამოაყენა: ყველა ეს საკითხები თავს იყრიან ერთი ძირითადი საკითხის გარშემო: როგორ უნდა დამყარდეს საზოგადოებრივი თვით შემოქმედება ჩვენს ქვეყანაში.

ძველი წესწყობილება ხასიათდებოდა ამ თვითმოქმედების დახშვით. მთავრობა ცდილობდა მოექცია თავის ზედამხედველობის ქვეშ ყოველგვარი მოძრაობა, რომელიც იბადება ბუნებრივად ადამიანთა ურთიერთობაში, ის უნდობლობით უცქეროდა როდესაც რომელიმე საზოგადოებრივი ჯგუფი განიზრახავდა დამოუკიდებლად გადაეწყვიტა თავისი საჭიროებათა საკითხი. ამ უნდობლობამ ყოველგვარ მოძრაობისადმი, რომელზედაც არ იყო აღბეჭდილი სახაზინო ბეჭედი, ბოლოს და ბოლოს მიიღო საშინელი ხასიათი და ძირი გამოუთხარა მთელი ქვეყნის ეკონომიურ კეთილდღეობას.

ძველი მთავრობა, რომელსაც კარგად ესმოდა, რომ ორგანიზაცია არის ძალა, არ იწყნარებდა არავითარ ორგანიზაციას გარეშე სახელმწიფოებრივისას, ის ხრწნიდა ყოველგვარ კავშირს, რომელიც აღმოცენდებოდა მისი ზედამხედველის გარეშე. ასე რომ ბოლოს და ბოლოს ძველი მთავრობის დანიშნულებად შეიქმნა ადამიანთა ერთი მეორისაგან გათიშვა და განცალკევება.

ყველაზე უფრო მეტად ეზიზღებოდა მთავრობას ეროვნული საზოგადოებრივი ორგანიზმები. ასეთია მაგალითად ერი. ბუნებრივიც იყო ამისათვის, თუ ძველი სახელმწიფო ცდილობდა გაეხრწნა ერი. ნაკლებ შიშს გვრიდენ ძველს მთავრობას წვრილმანი კავშირები. მაგრამ არც ისინი ეპიტნავებოდენ მას: მთავრობა სდევნიდა არა მარტო ერს, არამედ გუბერნიებს, ქალაქებს და პატარა სოფლის საზოგადოებებსაც კი. ეს დევნა იზრდებოდა თავის სიძლიერით თან და თან იმის და მიხედვით რაც უფრო დაშორებული იყო მისი ობიექტი ცენტრიდან. ასე რომ ჩვენ, განაპირა ქვეყანას, მეტი სიმწარე გვხვდებოდა წილად, ვიდრე მოსკოვის ან ტვერის გუბერნიას. განცალკევებული და გათიშული თავისი მეზობლებისაგანაც კი რუსეთის იმპერიის მოქალაქე წარმოადგენდა სუსტს, ყოვლად ძალ და ღონე მოკლებულ ადამიანს პირის პირ საშინელი და მძლავრი ვეშაპის, რუსეთის მთავრობის წინ.

მაგრამ ყოველ ვი უკიდურესობას თან თავისი სასჯელიც მოჰყვება. როდესაც ძველმა რუსეთის მთავრობამ დაასუსტა საზოგადოება, მან ფესვი გამოუთხარა თავის ძლიერებასაც. მან ვერ შესძლო ადამიანთა ვიწრო მეკავშირება სახელმწიფოს ზედამხედველობის ქვეშ. ისე რომ საზოგადოებრივი კავშირის მოსპობამ, რადგანაც მას არ მოჰყვა ახალი ფორმის კავშირის შექმნა, დააყენა მთელი ქვეყანა გაველურების გზაზე.

ძველი რუსეთის იმპერიის დაღუპვის მაგალითმა გვაჩვენა, რომ სახელმწიფოს დანიშნულება იმაში კი არ გამოიხატება, რომ მან ჩაახშოს საზოგადოებრივი ინიციატივა, საზოგადოებრივი კავშირი. არა, ერთი სახელმწიფოს სიძლიერე განისაზღვრება საზოგადოებრიობის განვითარებით, და ამის დამხედვით სახელმწიფო ვალდებულია ხელი შეუწყოს საზოგადოებრივ მოძრაობას იმით რომ ის ათანხმებს ერთი მეორესთან სხვა და სხვა გვარ საზოგადოებრივ ჯგუფებს. ის ვინც ეყრდნობა მხოლოდ ერთს რომელიმე ჯგუფზე ან კლასზე და უპირისპირებს მის ინტერესებს სხვა ჯგუფთა ან კლასთა ინტერესს, მიჰყავს ის, როგორც მიჰყავდა რუსეთის ბიუროკრატია, ის არ არის მოხმარებული დემოკრატიული მართველობისათვის, ის სდგას თვითმპყრობლობის ნიადაგზე, თუმცა შეიძლება ენაზე მას სულ მუდამ სიტყვა „დემოკრატია“ ეკეროს. ამ შემთხვევაში ასეთ ადამიანს ადამია[illegible]რაკვეს ღრმა შეუგნებლობა და უვიცობა, რაც არა იშვიათი მოვლენაა დალოცვილ საქართველოში.

ძველი მთავრობის პოლიტიკის დამარცხებამ გააძლიერა სწორედ ის მისწრაფებანი, რომელნიც ყველაზე უფრო [illegible] ამ მთავრობას: გააძლიერა ეროვნული დამოუკიდებლობისადმი ლტოლვა. რევოლუციამ გააპო რუსეთი იმდენ ნაწილად, რამდენი შეგნებული ერიც ცხოვრობდა ამ იმპერიაში. როგორც ვხედავთ ეროვნული დამოუკიდებლობა მხოლოდ ლოღიკური შედეგი ყოფილა ძველი რეჟიმის [illegible]. ახალი მეცნიერება სახელმწიფოებრიობისა აგებულია ერის დამოუკიდებლობაზე.

აქ იბადება საკითხი, რა შინაარსი უნდა მივცეთ ერის დამოუკიდებლობას, როგორ უნდა გვესმოდეს ჩვენ ეს მცნება?

ერზე ბევრი სხვა და სხვა გვარი შეხედულებაა. ჩვენ, ეროვნულ დემოკრატებმა, როგორც რეალისტებმა, შევითვისეთ მხოლოდ რეალისტური შეხედულება ერზე. ეს შეხედულება ჩვენ დაგვაშორებს ჩვენი იდეური წინამორბედთაგან.

მცნება „ერს“ აქვს ჩვენთვის მნიშვნელობა მხოლოდ იმ ზომაზე, რამდენადაც ის [illegible] კულტურულ [illegible] ჯამს, რომელიც [illegible] პირობას წარმოადგენს ადამიანის კეთილდღეობისათვის. ამისათვის მცნება „ერი“ იმდენად მისაღებია ჩვენთვის, რამდენადაც შეიძლება მისი გამოყენება საორგანიზაციო პრინციპად. სწორედ ამ რეალურ მნიშვნელობას ერისას უწევდა ანგარიშს ძველი მთავრობა, და ამისათვისაც ერის აღორძინება უნდა ხდებოდეს ადმინისტრაციულ [illegible] ნიადაგზე.

ეს ღონისძიება ჩვენთვის ნიშნავს უწინარეს ყოვლისა მტკიცედ შეერთებას ადამიანთა, რომელნიც განცალკევებულნი არიან და ამისათვის წარმოადგენენ მხოლოდ [illegible], რომ შემდეგში დაუყოვნებლივ გაერთიანებულ ერზე კულტურულ შემოქმედების პროცესში. ეს ეროვნული ძალების შემოკრება უნდა იწყებოდეს ქვევიდან. ეროვნება არის „РОВНОДѢЙСТВУЮЩАЯ“ უფრო წვრილ საზოგადოებრივი კავშირებისა. კერძოდ ადვილი შეიძლება ქართველი ერის ორგანიზაცია თუ არა მისი შემადგენელი ეთნოგრაფიული ელემენტების ორგანიზაციის საშუალებით. გაერთიანებული ქართლი, გაერთიანებული კახეთი, გაერთიანებული იმერეთი, სამეგრელო, გურია და სხვა უნდა დაედვას საფუძვლად ქართველი ერის გაერთიანებას. ამ ეთნოგრაფიულ ელემენტთა შეკავშირება შესაძლებელია მხოლოდ ერობის ადმინისტრატიულ ფარგლებში. ამისათვის ერობა ბოლოს და ბოლოს ხდება საშუალებად ერის ძალების შეკავშირებისა. ერობის ძარღვებმა უნდა პირველად ყოვლისა შეჰკრან მტკიცე კავშირით ქართველი ერის ელემენტები. ეს პრინციპი, რომელზედაც აგებული უნდა იქნას ჩვენი პოლიტიკა ერობის საკითხში: ერობა ჩვენთვის, ეროვნულ დემოკრატებისთვის, არის მხოლოდ საშუალება ერის აღორძინებისა.

აქედან ცხადია, რომ ჩვენი დამოკიდებულება ამა თუ იმ საკითხთან ერობის სფეროში უნდა გამომდინარეობდეს ქართული ეროვნული იდეიდან. ჩვენი მოქმედების სახელმძღვანელო ერობის სფეროში უნდა ვეძებდეთ ეროვნულ იდეის შინაარსში. მაგრამ ეს მარტო ხოლოდ პრინციპში. ფაქტიურად დღეს ეს შეუძლებელი ხდება. რადგანაც თვით ეროვნული იდეა დღე-დღეობით არ არის ჩვენთვის ნათელი. და საკვირველიც არ არის: შეგნება ეროვნული იდეისა მოჰყვება მხოლოდ ეროვნულ შემოქმედების აყვავებას და წინ კი არ უსწრებს მას. მინერვას ბუ მხოლოდ ღამით იწყებს ფრენას.

ამისათვის ჯერ-ჯერობით ჩვენ უნდა ვეძიოთ ჩვენი მუნიციპალური პოლიტიკის განსაზღვრა ზოგად მოსაზრებებში. დასავლეთ ევროპის მუნიციპალური მაგალითები გამოსადეგ წერტილს უნდა წარმოადგენდეს ამ მოსაზრებებში. ისინი დღეს-დღეობით შეადგენენ უმთავრეს საშუალებას ჩვენი მუნიციპალური პოლიტიკის გამოსარკვევად. რა თქმა უნდა ევროპა მუდამ დარჩება ევროპად, საქართველო კი საქართველოდ. ამისთვის ევროპიული მაგალითები მოითხოვენ ჩვენგან კრიტიკულ შესწორებას და ჩვენ სინამდვილესთან შეფარდებას. შესაძლებელია, რომ ეს შესწორება საკმაო ვრცელი გამოდგეს, და საჭირო გახდეს სრულიად ახალი ფორმების შექმნა. მაგრამ ეს შესაძლებელია მხოლოდ შემდეგში, როდესაც ჩვენ ჩვენსავე ნიადაგზე გვექნება საკმაო განცდა მუნიციპალურ მოქმედებაში.

თუმცა მუნიციპალურ ორგანიზაციას ჩვენ ვუყურებთ როგორც სახელმწიფოებრივი ორგანიზაციის საფუძველს, მაგრამ ეს სრულიად არ ნიშნავს იმას რომ ჩვენ გვინდა მუნიციპალური საქმეები პოლიტიკური ბრძოლის ასპარეზად გავხადოთ. ზომაზედ მეტი ჩარევა სახელმწიფოებრივი პრინციპისა ადგილობრივ მართველ-გამგეობაში იწვევს ბიუროკრატიზმს და ჰკლავს საზოგადოებრივ თვითმოქმედებას. რა თქმა უნდა, სახელმწიფოს ეკუთვნის ხელმძღვანელობა ადგილობრივ საქმეების მოწყობაში, მაგრამ ეს ხელმძღვანელობა ჩვენ პარტიას არ ესმის როგორც იძულებითი ხასიათის ჩარევა ყოველგვარ მუნიციპალურ საქმეებში. ასეთი ჩარევა სახელმწიფოს მისი ნაწილების ფუნქციებში ბოლოს და ბოლოს ცუდად მოქმედობს თვით სახელმწიფოს კეთილდღეობაზე. ასეთი დანაშაული მიუძღოდა ქვეყნის წინაშე ძველს მთავრობას. ასეთივე დანაშაულობა ჩაიდინა სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიამ, როდესაც მან იგდო ხელთ მართვა-გამგეობის სადავე. თავისი მსოფლმხედველობის ძირით და პრინციპების მიხედვით სოციალ-დემოკრატია სრულიად წინააღმდეგია პიროვნებისა და მაშასადამე, მთელი საზოგადოებრივ ჯგუფის თვითგამორკვევის იდეის. ის ხაზს უსვამს, რომ ის იცავს სოციალიზმს ინდივიდუალიზმის წინააღმდეგ. ამის გამო სოციალ-დემოკრატია ამ

◆ **უკრაინის კომისარიატის განკარგულება.** უკრაინის კომისარიატმა განკარგულება მოახდინა, რომლითაც ყველა უკრაინის მოქალაქე განურჩევლად ეროვნებისა, რომელნიც საქმისათვის შედიან კომისარიატში, ვალდებულნი არიან ილაპარაკონ მხოლოდ უკრაინულ ენაზე. ვინც უკრაინული ენა არ იცის, იმათ ლაპარაკი შეუძლიანთ თარჯიმანის საშუალებით.

◆ **ანდრანიკი.** ანდრანიკის რაზმიდან მოსული პირები იტყობინებიან, რომ ანდრანიკის ცდამ სპარსეთზე გაერილიყო და იქიდან შეერთებოდა ინგლისელებს უნაყოფოდ ჩაიარა და ეხლა ეს რაზმი 18 ათასი კაცით, მიდის ბაქოსკენ. ახლად მოსული პირების გადმოცემით ანდრანიკის რაზმი ეხლა [illegible] შუშასთან არის და იქ მარტო ებრძვის ოსმალებს და თათრებს.

მთავრობის წრეებში

◆ **სახელმწიფო კონტროლიორმა** ყველა მინისტრებს წინადადებით მიმართა ეროვნულ საბჭოში კანონ-პროექტების განხილვის დროს კონტროლის წარმომადგენლის მოწვევის შესახებ.

◆ **შინაგან საქმეთა მინისტრი** მთავრობის წინაშე შუამდგომლობს 110190 მან. გადადების შესახებ 3 თვის განმავლობაში მიხეილის საავადმყოფოსთან არსებულ ხოლერიანთათვის საიზოლიატო განყოფილების შესანახად 3 თვის განმავლობაში.

◆ მთავრობამ დაადგინა 1 აგვისტოდან გააუქმოს საქართველოს ყველა საექციზო დაწესებულებანი და დროებით მათ მაგიერად დაწესდეს 2 საექციზო სამმართველო. თბილისის და ქუთაისის მოსამსახურეები სალიკვიდაციო მიეცემათ.

◆ მთავრობის წარმომადგენლმა ყველა გუბერნიის, მაზრის კომისრებს, სამხედრო და შინაგან საქმეთა მინისტრებს შემდეგი წინადადებით მიმართა: მთავრობის დადგენილებით ე. ი. არეშიშვილი დაინიშნა მთავრობის მთავარ რწმუნებულად პურის შეძენის საქართველოში. მას საგანგებო უფლებები აქვს ამ მხრივ მინიჭებული და ადგილობრივ მოწინააღმდეგე პირთა დროებით გადაყენების უფლება, რის გამოც ყველა საზოგადო და კერძო დაწესებულებათა თანამდებობის პირნი მოვალენი არიან დაუბრკოლებლივ აასრულონ ნ. არეშიშვილის მოთხოვნილებანი. ვინც ამას არ აასრულებს მთავრობის მოწინააღმდეგედ ჩაითვლება.

◆ სახელმწიფოს შემოსავლის გასადიდებლად მთავრობამ გადასწყვიტა პირველ რიგში დააყენოს საკითხი საკურორტო საქმის გაუმჯობესებისა. ამ მიზნით სახალხო სამეურნეო კომიტეტთან დაარსდა ცალკე კომისია საქართველოს მინერალური წყლების და სამკურნალო ტალახების გამოსაკვლევად.

◆ მთავრობამ ეროვნულ საბჭოს განსახილველად წარუდგინა კანონ-პროექტი მისთვის ყველა დაწესებულებებში რეფორმების და რეორგანიზაციის მოხდენის მინიჭების შესახებ.

◆ ფინანსთა სამინისტრომ მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგინა სამინისტროს სალიკვიდაციო ნაწილის შტატი 3 თვის ანგარიშით და 12,000 მან. ხარჯთ აღრიცხვით.

განათლების სამინისტროსაგან

საქართველოს რესპუბლიკის განათლების სამინისტრო ამით აცხადებს, რომ, თანახმად ეროვნული საბჭოს მიერ მიღებული კანონისა, 1 აგვისტოდან იხსნება კურსები სახალხო სკოლებისათვის მასწავლებელთა მოსამზადებლად შემდეგ ადგილებში: თბილისში, გორში, თელავში, ქუთაისსა და ზუგდიდში.

კურსებზე დასწრების უფლება აქვთ: 1) იმათ, რომელნიც დროებით მასწავლებელთა მოვალეობას ასრულებენ, ხოლო შესაფერი წოდება არ მოეპოვებათ, 2) იმ პირთ, რომელთაც ჰსურთ შემდეგში იმასწავლებლონ სახალხო სკოლაში, მაგრამ შესაფერი წოდება ამისთვის ჯერ არა აქვთ; ამ პირთა შორის კურსებზე დასწრება შეუძლიანთ მხოლოდ იმათ, რომელთაც განათლების ცენზი აქვთ—არა ნაკლებ ოთხ-კლასიან უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებლისა. ზემოაღნიშნულ პირთ მთავრობისაგან მიეცემათ ყოველთვიური განსაზღვრული დახმარება.

თუ თავისუფალი ადგილები დარჩება, ამ კურსებზე დასწრების უფლება ეძლევათ იმ მასწავლებელთაც, რომელნიც უკვე ითვლებიან სამსახურში და სათანადო უფლებაც მოეპოვებათ.

კურსებზე ჩაწერა და დაწვრილებითი ცნობების მიღება შეიძლება 1) თბილისში: სახალხო სკოლების დირექციაში,—კურსების ხელმძღვანელ ნ. შიუკაშვილთან, 2) გორში: სამასწავლებლო სემინარიაში, კურსების ხელმძღვანელ ვ. ჯაფარიძესთან, 3) თელავში: უმაღლეს დაწყებით სასწავლებელში—ხელმძღვანელ ივ. გომელაურთან, 4) ქუთაისში: სახალხო სკოლების მე-2 რაიონის ინსპექტორ შ. გაჩეშვილთან, ხოლო ზუგდიდში—ინსპ. ვლ. ნადირაძესთან.

რუსეთის ამბები

მოსკოვში ტრუპის მოედანზე წიგნების საწყობებიდან დაიკარგა 64,100 მან. წიგნი. გამოირკვა რომ წიგნები გაჰქონდათ მხოლოდ იმიტომ რომ შეშის მაგიერ ეხმარათ გასათბობად.

შჩასნის დახვრეტა. 22 ივლისს მოსკოვში უმაღლესი ტრიბუნალის განაჩენით დახვრიტეს ბალტიის ზღვის ფლოტის უფროსი შჩასნი. შჩასნი გაასამართლეს 21 ივლისს და ბრალს სდებდნენ, რომ იგი შეგნებულად და აშკარად ამზადებდა ნიადაგს კონტრ-რევოლუციისათვის.

შემთხვევა. ათი წლის წინად იმავე მიტროფანიევის სასამართლოში, სადაც შჩასნის სიკვდილის განაჩენი გამოიტანეს, მეფის სასამართლო არჩევდა ახალგაზრდა რევოლიუციონერის გალკინის საქმეს. მას სიკვდილით დასჯა ელოდა. დამცველად ჰყავდა ნაფიცი ვექილი კ. ა. ქვანოვი. გალკინი გადარჩა, მას სიკვდილით დასჯა სამუდამო კატორღით შეუცვალეს. ეხლა ესენი ერთმანეთს შეხვდნენ. ქვანოვი დამცველი იყო, გალკინი—მოსამართლე რევოლიუციონური ტრიბუნალის შემადგენლობაში.

ქვანოვი, შჩასნის დამცველი მწუხარებით იგონებს წარსულს: 12 წლის წინად, იმავე მიტროფანიევის სასახლეში, სადაც ეხლა შჩასნის სიკვდილის განაჩენი გამოიტანეს, იგი მეფის უმაღლესი სასამართლოს წინაშე იცავდა გალკინის საქმეს და როდესაც გალკინის სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტეს, მან მოსამართლეებს ჰკითხა სად შეიძლება განაჩენის გასაჩივრება.—„უმაღლესი სასამართლოს განაჩენის გასაჩივრება არ შეიძლება, შეგიძლიანთ იშუამდგომლოთ მხოლოდ პატიებაზე“—უპასუხა ქვანოვს სასამართლოს თავმჯდომარემ. ეხლა კი, როდესაც ქვანოვმა მოისმინა სასამართლოს განაჩენი შჩასნის სიკვდილით დასჯის შესახებ, იგი კვლავ შეეკითხა მოსამართლეებს თუ სად შეიძლება გასაჩივრება განაჩენისა და პასუხად მიიღო თითქმის იგივე სიტყვები: „უმაღლესი რევოლიუციონური ტრიბუნალის განაჩენის გასაჩივრება არ შეიძლება“ და ამით თავმჯდომარემ აუხსნა, რომ მას შეუძლიან მიმართოს ც. და კ. პრეზიდიუმს.

უკრაინის ფული. გერმანიაში დაიბეჭდა და უკვე მოვიდა კიევში პირველი წყება უკრაინული ფულისა.

ვლადივასტოკის ამბები. ბერლინს ატყობინებენ, რომ ჩეხო-სლოვაკების 14 ათასი კაცის რაზმი ვლადივოსტოკში შევიდნენ. იმათ მთლად მოსპეს ბოლშევიკების მთავრობა და დაპატიმრეს ბოლშევიკების ყველა მეთაურები. ქალაქის ზოგიერთ ნაწილებში ბრძოლა იყო მაგრამ ბოლშევიკებმა შესაფერისი წინააღმდეგობის გაწევა ვერ შეძლეს და მალე დამარცხდნენ. ვლადივოსტოკზე აჯანყებულთა დროშები ფრიალობენ.

ფინლანდიაში

სეიმის წევრებისაგან შემდგარ განსაკუთრებულ კომიტეტის უმრავლესობა მომხრეა მონარქიული წესწყობილებისა. ამ კომიტეტს მინდობილი აქვს ახალი მთავრობის შექმნა.

კონსტიტუციის პროექტი. მთავრობა სასწრაფოდ იხილავს ახალი კონსტიტუციის პროექტს იმის შესახებ, რომ ახალმა მეფემ თავის პირველ აქტით გამოაცხადოს ახლანდელი სეიმის შემადგენლობის პოლიტიკური ამნისტია. განზრახულია სეიმის დათხოვნა და ახალი არჩევნების მოხდენა.

ჰერცოგ მეკლენბურგ შვერინსკათვის გვირგვინის მირთმევა. მთავრობა სასწრაფოდ იმუშავებს საკითხს იმ წესის შესახებ, რომლითაც უნდა გვირგვინი მიართვან ჰერცოგ მეკლენბურგ შვერინსკს. გვირგვინის მისართმევად გაემგზავრება სენატის, სეიმის და ჯარის წარმომადგენლების განსაკუთრებული დეპუტაცია, რომელიც თან ახლდება ახალ მეფეს მის ფინლანდიაში გასვლის დროს.

† ნიკოლოზ ჯორჯიკია

დაუჯერებელი ამბავი გავიგეთ.

კოლია ჯორჯიკია გარდაიცვალა.

დაუჯერებელია, იმიტომ, რომ კოლიას სურვილი და ნიჭი არ აუსრულდა.

მას ძალიან უნდოდა სიცოცხლე. ის მას ესწრაფოდა, სიკვდილი სძულდა, მაგრამ მან მაინც ვერ ასცდა.

ღმერთო! დიდი დანაშაულია მისი სიკვდილი არა მარტო მისთვის, არამედ ყველა მისი ამხანაგისათვის, ნაცნობისათვის და მეგობრისათვის.

დანაკლისია მისი სიკვდილი ქართული მეცნიერებისათვის, ქართული კულტურისათვის, რადგან მას არ გაუკეთებია ყოველივე ის, რის გაკეთებაც ჰსურდა და შეეძლო, ულმობელ სიკვდილს რომ არ შეეშალა ხელი.

შეიძლება კოლიას არ იცნობდა ფართო საზოგადოება, მაგრამ მისი პიროვნების დასახასიათებლად საკმარისი იქნება თუ ვიტყვით, რომ კოლიას კარგად იცნობდა გამოჩენილი ლინგვისტი აკადემიკოსი მარრი, რომელთანაც განსვენებულს მიწერ-მოწერა ჰქონდა და რომელიც კოლიას ნიჭს დიდის ყურადღებით ეკიდებოდა.

კოლიასებური ნიჭიერი ახალგაზრდის დაკარგვა მართლაც რომ დიდი დანაკლისია განსაკუთრებით განათლებისა და კულტურის გზაზე ახლად შემდგარ ქართველ ერისათვის.

სწორედ ახლა გვჭირია კარგი და პატიოსანი ნიჭიერი და ენერგიული ადამიანები. ულმობელმა სიკვდილმა კი სამუდამოდ გამოგვტაცა ერთი ასეთი ფრიად სასარგებლო ადამიანი.

მაგრამ მის გაუბედურებულ მამასა და მშობელ ერს სანუგეშო კიდევ ბევრი დარჩენია.

მისი ფილოლოგიური გამოკვლევანი, მისი გაბედული კრიტიკა გამოჩენილ მსოფლიო მეცნიერთან პროფ. პეტრაშვილისთან, მისი უამრავი მოხსენებანი (ჯერ დაუბეჭდავი) მოსკოვის ქართულ სამეცნიერო საზოგადოებაში, ბაქოში, თბილისში და ქუთაისში დიდს მასალას მისცემს ქართველი მეცნიერების ისტორიკოსს.

ძვირფასო მეგობარო! შენ გეჩქარებოდა, რომ შენი ნიჭის ნაყოფი გამოგეფინა, ალბათ ჰგრძნობდი რომ შეუბრალებელი სენი მოსვენებას არ გაძლევდა და ამიტომაც იყო თავს არ ზოგავდი, დღე და ღამე მეცადინეობაში და წიგნებში ატარებდი.

დაე შენმა მშფოთვარე სულმა ეხლა მაინც მშობლიურ მიწაში იგრძნოს მოსვენება.

იოსებ ხანაშვილი.

ალექსანდრე ბატონიშვილი სპარსეთში

1801 წ. ალექსანდრემ ბევრჯერ სცადა რუსეთის წინააღმდეგ ბრძოლა, აგრეთვე სცადა 1802 და 1803 წლებშიც.

1804 წ. როცა გარუსებულმა თ. ციციშვილმა ერევანს მიადგა რუსეთის ჯარით, მაშინ სომხის სამღვდელოებამ იმეცადინა და ეჩმიაძინში მიახერხა ის რომ ალექსანდრე ბატონიშვილი რუსებს უნდა შერიგებოდა, მაგრამ ეს განზრახვა გარუსებულმა ციციანოვმა უარი ჰყო.

1805 წ. ბატონიშვილმა ალექსანდრემ სპარსეთის ჯარით დაიპყრო ყარაბაღი.

1806 წ. ალექსანდრეს ჩაგონებით სასტიკად აჯანყდნენ ოსები.

1807 წ. ალექსანდრე ბატონიშვილი ოსმალეთის ჯარით იბრძოდა რუსების წინააღმდეგ. აქ დამარცხებულ იქმნა რუსთაგან მხოლოდ რადგანაც რუსებს ქართველებიც ეხმარებოდნენ დიდათ.

ამ ბრძოლის შემდეგ, ალექსანდრე ბატონიშვილი ოსმალეთიდან გადადის სპარსეთში.

1808 წ. შემდეგ ალექსანდრე ბატონიშვილი იმყოფება სპარსეთის ჯარის მთავარსარდლად. ამ დროს ალექსანდრე ისე ძლიერად იყო, რომ 1809 წ. თავის ჯარით კინაღამ თბილისში შემოვიდა და რუსები გარეკა. ამ გარემოებამ რუსები დიდათ დააფიქრა.

1811 წ. ალექსანდრე ბატონიშვილს სპარსეთის და ოსმალეთის ჯარით დიდი ომი ჰქონდა რუსებთან ახალციხის და ახალქალაქის თემში. აქ მოუხდა დიდი ომი, მაგრამ აქაც დამარცხდა, ქართველებმა უღალატეს რუსების შეწყობით.

1812 და 1813 წ. მისის ჩაგონებით აჯანყდა კახეთი. ეს აჯანყება ძლიან მძლავრად იქმნა მოწყობილი, აჯანყების დღეს თვით ალექსანდრე ბატონიშვილიც კახეთში იყო და მოქმედებდა. ამისი ჯარი კი კახეთს გარე იდგა, მალე შემოვიდოდა კახეთში. რუსის ჯარის გარეკა კახეთიდამ უნდა დაეწყოთ და ნელ-ნელა უნდა მიერეკათ თფილისამდის და მერე აქედამაც უნდა სულ გაერეკათ რუსები. ეს აჯანყება ქართველებს და რუსებსაც ერთობ ძვირად დაუჯდათ.

1803 წ. სპარსეთის ყეენმა და რუსის მთავრობამ მოლაპარაკება მოახდინეს თავის შორის. ამიტომ ალექსანდრე სათათრეთიდან დაღისტანში გადავიდა და იქ დაიწყო ლეკების ამხედრება საქართველოში შემოსასევად და რუსების გაძევება, მაგრამ აქაც ვერ წაუვიდა საქმე კარგად და ამიტომ იგი ისევ სპარსეთში გადასახლდა.

ფეთალი შაჰმა ალექსანდრე ბატონიშვილი დიდის პატივით მიიღო და უბოძა ძლიერ კარგი მამულები სპარსეთში. ისტორიკოსი ალ. ფრონელი მოწმობს, რომ სპარსეთის ყეენს დიდათ სურდა რომ ალექსანდრეს ცოლი შეერთო. ბოლოს ესეც მოხდა. 2820 წ. ალექსანდრე ბატონიშვილმა ცოლად შეირთო ერევნის სომხის მე-

---

მხრივ ძლიერ წააგავს დამხობილ თვითმპყრობელ მთავრობას. ორივეს ერთი და იგივე ფსიხოლოგია ახასიათებს. მხოლოდ არისტოკრატიის დიქტატურის მაგივრად, სოციალ-დემოკრატია მოითხოვს პროლეტარიატის დიქტატურას. ის უქვემდებარებს პროლეტარიატის ინტერესს მთელ ჯამს საზოგადოებრივი მოვლენებისას. მცნება „თავისუფლება“ სოციალ-დემოკრატიისათვის უცხო რამ არის. შეგნებული სოციალ-დემოკრატი სრულიად სამართლიანად აღნიშნავს იმას, რომ ეს მცნება ბურჟუაზიული მცნებაა, და ძლიერი კმაყოფილებით ითვლის თავისებურ დროს მოჰქმედ შეზღუდულებას ადამიანის პიროვნებაზე და მის თავისუფლებაზე.

კონკრეტული განხორციელება ასეთი მსოფლ-მხედველობისა ნათლად გამოაშკარავდა ამ რევოლიუციის განმავლობაში: გავიხსენოთ თუ გნებავთ ბოლშევიკების ტაქტიკა ცენტრალ რუსეთში. მათ ბევრი ჩამორჩენიათ ზევრათ არც ჩვენი სოციალ-დემოკრატები „მენშევიკები“. ორივეს ასულდგმულებთ ერთი და იგივე იდეა: შეზღუდონ ინდივიდუმის ინიციატივა და დაამყარონ განსაზოგადოებრივებული წარმოება, ან სოციალიზმი. ჩვენ აქ სრულიად არ ვეხებით იმას, რამდენად შეეფერება ასეთი მისწრაფება სინამდვილეს. ეს სხვა საკითხია.

სწორედ იმის გამო, რომ სოციალ-დემოკრატიისათვის უცხო მოვლენაა თავისუფლება და ამ პრინციპზე დამყარებული მართვა-გამგეობა, მან ვერ შეითვისა თავისუფალი ან ლიბერალური სახელმწიფო გამგეობის ანბანი. ყველამ ვიცით, რომ ამ მოკლე დროის მას მერე, რაც სოციალ-დემოკრატია გახდა ჩვენი ქვეყნის ბატონი სოციალ-დემოკრატობა შექმნა აუცილებელ პირობათ, რომ რომელიმე ადგილზე იქნეს ვინმე დანიშნული. ჩვენი სოციალ-დემოკრატია ცდილობს ჩაიგდოს თავის ხელში ყოველგვარი საზოგადოებრივი ფუნქციები, და მტრული თვალით უცქერის ყველა არა სოციალ-დემოკრატს, რომელიც თავისი ცოდნის ან ბუნებრივი ნიჭის მიხედვით აცხადებს პრეტენზიებს მართვის საქმეში ჩარევაზე. მინისტრებიდან დაწყებული ჟურნალთ მწერლამდე და კანცელიარიამდე თითქმის ყველა ვალდებულია სოციალ-დემოკრატი იყოს რომ გაძევებული არ იქნეს სამსახურიდან, და ამაში გამოიხატება სახელმწიფოებრივი პოლიტიკის გაბატონება ვიწრო მუნიციპალურ საკითხების დარგში. ასეთ მოვლენას თან ჰყვება სამწუხარო შედეგები: ხშირად საქმეს აწყობენ ისეთ ადამიანებს, რომელთაც არ გააჩნიათ არც ნიჭი, არც შესაფერი მომზადება. სრულიად უვიცნი და მოუმზადებელნი პირნი სათავეში მოექცნენ ფრიად ძნელ და საპასუხისმგებლო საქმეებს. გუშინდელი გიმნაზიელი ან გამოგდებული სტუდენტი, თითქმის ბალღნი თავისი ფსიხიკით, მხოლოდ იმისათვის რომ ისინი ითვლებიან სოციალ-დემოკრატიის პარტიაში, ინიშნებიან ან ამოირჩევიან ხელებში (რაც ერთი და იგივეა თითქმის, ვინაიდან როგორც დანიშვნა ისე ამორჩევა ხდება ერთი და იმავე პარტიის ხელმძღვანელობით) ისეთ თანამდებობაზე, რომელსაც ხშირად ისინი ვერ გაუძლებენ. და ამავე დროს ნიჭიერნი, ნასწავლნი, საფუძვლიანად მომზადებულნი და გამოცდილნი პირნი ხშირად რჩებიან საქმის გარეშე, რადგანაც ისინი არ მიეკუთვნებიან და არ იძენენ საპარტიო გადასახადის შემოტანით სოციალ-დემოკრატიულ იარლიკს. ეს ფაქტია.—როდესაც ხალხის უმრავლესობა ეტრფოდა თავისუფლებას, მას ეს თავისუფლება სხვათა შორის გაგებული ჰქონდა ამ ნაირად: თუ შეგწევს ნიჭი, თუ შეგწევს მორალური და ინტელექტუალური ძალა, არავითარი ხელოვნური დაბრკოლება არ გადაეღობება ამ ნიჭს და ძალას. პიროვნების ნიჭს მიეცემა ფართო გზა წინსვლისა. მონობა და წოდებრივი ფარგლები, რომელიც ზღუდავდა პიროვნებას ბიუროკრატიულ რუსეთის იმპერიაში, მოისპობა. მაგრამ სოციალ დემოკრატიამ ვერ გაამართლა ეს სურვილი ხალხისა. იგი არამც თუ არ დაიცვა პიროვნების თავისუფლების გზა, არამედ შემოიღო ახალი, სექტანტური, პარტიული ფარგლები რომელიც ბევრით არ სჯობს წოდებრივ ფარგლებს. და ვინც ამ პარტიულ ფარგლებში არ მოხვდა, ის გარიყული იქნა საზოგადოებრივი ცხოვრებიდანაც. წოდებრივი ტირანია ძლიერ ცუდი და სამარცხვინოა ჩვენს დროში. მაგრამ პარტიანი და გულწრფელი ადამიანი, რომლისათვის სოციალური მსოფლ-მხედველობა სინიდისის საკითხიც არის, და მისი გამოცვლა უდრის სინიდისის შეცვლას, უფრო ძნელად შეურიგდება პარტიულ ტირანიას, ვიდრე წოდებრივს. ასეთია ადამიანის ბუნება და რომელსაც ლიბერალიზმი აცხადებს პიროვნების თავისუფლებას ის ამით იცავს მას პარტიული მონობისაგანაც. ლიბერალიზმის თვალთახედვით პარტია სხვა არაა მხოლოდ როგორც ხელმძღვანელი სახელმწიფოებრივ ცხოვრებისა, და არა როგორც დესპოტი, რომელიც იჭრება ცხოვრების ყველა დარგში, განურჩევლად იმისა ეკუთვნება ეს უკანასკნელი სახელმწიფოს ცენტრალურ მართვა-გამგეობას თუ არა. მე კარგად მესმის და შეიძლება კიდევაც ვეთანხმოთ ანტი-ლიბერალ ზოგიერთ მიმართულებისა, რომელიც ხედავს რომ ლიბერალიზმმა უკვე შეასრულა თავისი დანიშნულება და [illegible]. მაგრამ, როდესაც ქართველი სოციალ-დემოკრატი, ლაპარაკობს წითელ ბროშურებიდან ამოკრეფილ ფრაზებით ლიბერალიზმის წინააღმდეგ, ეს მხოლოდ სასაცილოა; მაგრამ სამწუხაროდ ჩვენი საზოგადოების [illegible] გამო ასეთი სასაცილო მოვლენა სახიფათოც ხდება.

(შემდეგი იქნება)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლიქის ისაკ ალამალოვის ქალი მარიამ-ზე. ამ ქორწილი მოხდა ეჩმიაძინის ეკლესიაში, ქორწილის ხარჯი სულ აბას მირზასი იყო.

მაინც ალექსანდრეს აშფოთებული ცხოვრება ვერც ცოლის შერთვამ დაამშვიდა და დააწყნარა. მცირე ხნის განმავლობაში კი საქართველოში, რუსის ჯარის წინაშე ალექსანდრეს შესახებ არარა ისმოდა რა.

1826. ალექსანდრე ბატონიშვილი სპარსეთის, ოსმალეთის და დაღესტნის ჯარით, უეცრად, თითქმის ომის გამოუცხადებლივ თბილის მიუახლოვდა, ამ დროსაც ქართველებმა უშველეს რუსებს, თორემ ალექსანდრე ისე იყო მომზადებული, რომ რუსებს უსათუოდ გააძევებდა საქართველოდან. მაგრამ რუსებმა სძლიეს ქართველების დახმარებით.

1827 წ. რუსებმა ერევანი აიღეს. ამ დროს, ალექსანდრე ბატონიშვილის მეუღლე მარიამი თავის მამის მელიქ ალამალოვის სახლში იყო, ამ დროს, მარიამს თან ჰყავდა თავის პატარა შვილი ირაკლი.

რუსის მთავრობამ მელიქ ალამალოვის სახლს ჯარი შემოარტყეს ჯარს და, მარიამი დაიჭირეს თავისი პატარა შვილი ირაკლით და თბილისში გამოგზავნეს. მერე ესენი თბილისიდან პეტერბურგს გაგზავნეს.

ამ დროს, რაკი რუსებმა თავრიზიც დაიჭირეს, ამიტომ ალექსანდრე ბატონიშვილი სპარსეთიდან ოსმალეთში გადასახლდა და ოსმალთ შეაფარა თავი.

1828 წ. რუსის მთავრობამ შეიტყო, რომ ალექსანდრე ბატონიშვილი იმყოფება მუშის მაზრის საწილს ხნისში, არზრუმს და მუშის შუა. აქედან თურმე ალექსანდრე ბევრჯელ სცდილობდა, რომ თავის მეუღლე და შვილი პატარა ირაკლი ენახა სადმე, მაგრამ ამას ველარ ახერხებდა.

ოსმალეთიდან ალექსანდრე ბატონიშვილმა მიწერ-მოწერა გამართა იმერეთში და იქ აპირებდა ოსმალოს ჯარით შემოსვლას და გამეფებას, მაგრამ იმერეთში გარუსებული იმერლების რიცხვი იმდენი იყო, რომ ეს განზრახვა მას ერთობ გაუძნელდა. თუმც თვით იმერეთის ერიც სთხოვდა იმერეთში მისვლას და გამეფებას.

რაკი ოსმალეთიდამ იმერეთზედ ვერაფერი მოახერხა, ამიტომაც ალექსანდრე ბატონიშვილი ისევ სპარსეთში გადასახლდა და დასახლდა თავის მამულებში სიკვდილამდის.

ისტორიკოსი ალ. ერიცოვის მოწმობით, სპარსეთში, სპარსნი მას უწოდებდენ „ალექსანდრე მირზას, ზოგნი სტყოდენ ალექსანდრე ხანს, ზოგნი უწოდებდენ: „ვალი გურჯისტანის“. ქართულად „მირზა“ ბატონიშვილს ნიშნავს, „ვალი“ გამგეს.

ალექსანდრე ბატონიშვილი უმეტესი ნაწილი უსურიაში სცხოვრობდა. ქრისტიანთ აისორებში, სადაც მას დიდეთ სცემდენ პატივს. ალექსანდრეს თან ახლდა 50 მეტი ქართველი თანხლებულნი, უკანასკნელ ამათგან ალექსანდრე ბატონიშვილთან მხოლოდ 5 თავადიშვილი დარჩა, დანარჩენნი სულ დაბრუნდნენ საქართველოში. ამავე პირის სიტყვით, ალექსანდრე ბატონიშვილს სპარსეთში ყოველთვის ეკავა შესაფერი თანამდებობანი, უკანასკნელად კი თურმე სიდარიეში ჩაერთო.

ალექსანდრე გარდაიცვალა 1844 წ. 75 წლისა წლის მიღწეული. მეორე ცნობით კი ამას გარდაცვალებას 1848 წ. ამბობენ. მაგრამ არა, უფრო 1844 წ. მისაღები სახეში. ალექსანდრეს ანდერძი დაუტოვებია, რომ საქართველოში დამასაფლავეთო, მაგრამ ეს ვერ მოახერხებულა, ამიტომ იგი დაუსაფლავებიათ სომხის ეკლესიის კარის შესავალში, მარჯვენა მხარეს, რომელი ეკლესიაც არის თეირანის ქალაქს შაჰ-აბდულ აზიმის უბანში. სპარსეთში თურმე ბევრმა აღარ იცის ის, რომ უბრალო ქვა, რომელიც აქვს სომხის ეკლესიის შესავალში მიცვალებულს, რომ იგი ქვა არის ალექსანდრე ბატონიშვილისა.

(შემდეგი იქნება)

ზ. ჭიჭინაძე

ჩვენი სკოლის ნაციონალიზაციისათვის

ძველი რეჟიმის დროს, როცა ამ საგანზე რომელიმე ბიუროკრატ-მოლიბერალო შეხვედრებთან საუბარი ჩამოგვივარდებოდა, მაშინვე სიტყვას ასე მოგვიჭრიდნენ:

„აბა გვიჩვენეთ თუნდ ერთი სახელმძღვანელო ქართულს ენაზე, ან მოგვითვლეთ ისეთი მასწავლებელზე, რომელსაც ქართულად საგნების სწავლება კი არა, თვით ქართული ენის რიგიანად დაყენება შეეძლოს საშუალო სასწავლებელშიო“.

ადვილი მისახვედრია, რომ ასეთი პასუხი პირის გამოსაწმენდი ლაპარაკი იყო, თორემ ოფიციალ ჩინოვნიკ პედაგოგებს და მათ სასკოლო მთავრობას ჩვენი სკოლის გაქართულების შესახებ საუბარი სასაცილოდაც მიაჩნდათ.

ახლა კი, როცა ჩვენში ყველაფერი შეიცვალა: თავისუფალი სახელმწიფოს მოქალაქენი შევიქენით, და ჩვენ ხელთ არის ჩვენი სკოლის ბედი და კირთი, ჩვენი სკოლის გაეროვნების შესახებ ეჭვებსა და გაუბედაობას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს.

მაგრამ, სამწუხაროდ, ხშირად გვესმენია და ახლაც გვესმის ერთიც და მეორეც: ზოგი იძახოდა და ახლაც იმეორებს: მხოლოდ მოსამზადებელ კლასებში შეიძლება ყველა საგნების ქართულად სწავლებაო, ზოგი ოთხ კლასს ზევით ვერ ბედავს ფეხის გადადგმას, ზოგი დიდი ეჭვით და შიშით საშუალო სასწავლებლის გაეროვნებაზე ძლივს თანხმდება.

ასეთ ეჭვსა და ყოყმანში იყო, მგონი, თვით სამინისტროც.

და ეს გაუბედაობა კერძო პირთა და სამინისტროსიც უთუოდ იმისაგან წარმოსდგება, რომ ალბად არც ერთი არ არის გაცნობილი იმ პირობებს, რომელნიც ჩვენ სკოლის ნაციონალიზაციას უზრუნველჰყოფენ.

ქართველი მასწავლებლები თუ საკმაოდ გვეყოლება დაბალი და საშუალო სასწავლებლებისათვის და საგნების სახელმძღვანელოები მზად გვექნება, ჩვენი სკოლის ნაციონალიზაციის საქმე დაუყოვნებლივ უნდა ჩავთვალოთ.

ჩემის ფიქრით, ქართველი მასწავლებლები საკმაოდ არიან, სახელმძღვანელოებზე კი ახლავე მოგახსენებთ:

ჩვენი სკოლის გაეროვნების საქმეს მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა ქუთაისის სათავად-აზნაურო გიმნაზიის დირექტორმა, მასწავლებლებმა და ამათივე ინიციატივით დაარსებულმა წიგნის გამომცემლობა—„განათლებამ“.

ამათ გამოსცეს მოწოდება შემდეგის შინაარსისა:

ქუთაისის ქართული გიმნაზიის მასწავლებელთა კორპორაციაში დაიბადა აზრი, გაუძღვეს დიდსა და მნიშვნელოვანს საქმეს— მოუმზადოს განახლებულს ჩვენს სკოლას როგორც დაბალს, ისე საშუალოს, და აგრეთვე მომავალ უმაღლესს სასწავლებელსაც შესაფერი სახელმძღვანელოები, სამეცნიერო და სალიტერატურო წიგნები, რუქები და აგრეთვე ყოველგვარი გამოცემა, რაც ქართულ სკოლას გამოადგება.

ამ აზრის განსახორციელებლად აღნიშნულმა კორპორაციამ, რომელიც 45 მასწავლებელთაგან შესდგება, დაარსა წიგნის გამომცემლობა „განათლება“, შეადგინა თითოეული საგნის სპეციალური სარედაქციო კომისიები, რომელნიც ირჩევენ და აფასებენ გამოსაცემად დამზადებულ სახელმძღვანელოებს, მოიწვია ენის მცოდნენი, რომელნიც ტერმინებს იმუშავებენ, ენას ასწორებენ და სხვ.

ხოლო ყველა სახელმძღვანელოს დამუშავება და შექმნა არ შეუძლია ერთს სასწავლებელს, რა გინდ დიდი იყოს მასწავლებელთა მისი შემადგენლობა; საჭიროა ყველა მომზადებულ და მცოდნე პირთა თავმოყრა ამ მნიშვნელოვანი საქმის გარშემო.

ამიტომ გამომცემლობა „განათლება“ მოუწოდებს ყველას, ვისაც შეუძლია დაუმზადოს მომავალ ქართულ სკოლას შესაფერი სახელმძღვანელო, შეუერთდეს ქართულ გიმნაზიის მასწავლებელთა საერთო მუშაობას; ვისაც სახელმძღვანელო დამზადებული აქვს, გამოუგზავნოს მას გასაცნობად და გამოსაცემად.

მსურველთ უნდა მიმართონ გიმნაზიის გამგეს იოსებ ოცხელს, ან გამომცემლობის საქმეების გამგეს გიორგი სვანიძეს“.

ამას შედეგად მოჰყვა გაცხარებული მუშაობა ქართული გიმნაზიის მასწავლებელთა კომისიებისა და ჯგუფებისა—დირექტორის ოცხელის ხელმძღვანელობით, ამათ მოემატა ორიოდე გარეშე პირი და დამზადდა მრავალი სახელმძღვანელო.

საჭიროა შეიქნა დიდი თანხა, რომ ყველა გამოსაცემი წიგნი მოკლე ხნის განმავლობაში დაბეჭდილიყო, და, სიამოვნებით უნდა აღვნიშნო, რომ ქუთაისის ახალმა სამრეწველო ბანკმა ხელი შეუწყო ახალ საშვილიშვილო სასიკეთო საქმეს უხვი კრედიტის მიწოდებით.

და დღეს „განათლების“ საწყობში იმდენი სახელმძღვანელო წიგნია დაბეჭდილი, რამდენიც ამ ხნობით მაინც დააკმაყოფილებს ჩვენ განახლებულ დაბალ და საშუალო სასწავლებელთა მოთხოვნილებებს.

ს. ყიფიანი.

მიმართვა

ქ. ახალსენაკი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების სენაკის განყოფილების გამგეობა, თანახმად ამ განყოფილების წევრთა საზოგადო კრების დადგენილებისა, სთხოვს ყველა იმ პირთ, ვისაც ახალსენაკის ბიბლიოთეკიდან გატანილი აქვთ სახლში საკითხავად წიგნი და დაწესებულ ვადაზე არ დაუბრუნებიათ, ქეთილ ინებონ და დღიდან ამ განცხადების გამოქვეყნებისა არა უგვიანეს ორი კვირისა წარმოადგინონ ბიბლიოთეკაში მათ მიერ გატანილი წიგნი, ან და გადაიხადონ ამ წიგნის ცხრაჯერადი ფასი, წინააღმდეგ შემთხვევაში მათი ვინაობა გამოცხადებულ იქნება პრესაში. აგრეთვე მათი სია გაკრულ იქნება ბიბლიოთეკაში საზოგადოების ცნობად.

გამგეობის თავმჯდომარე
ალ. ხოფერიანი.
მდივანი მღ. გ. გამზარდია.

ღია ბარათი

გორის მაზრის მემამულეთა ამხანაგობის (გომის ხინდიკაურის) გამგე დირექტორს თ-დ გაბრიელ ოდიშელიძეს, ძე ბაგრატიონ დავითიშვილს, მის თანაშემწეს კაკო მოხიაშვილს და მოანგარიშე გიორგი მგალობლიშვილს.

თქვენ, იმ კერძო საჯარო საქმეში, რომელიც ერთად გვქონდა ჩვენ, იკისრეთ დაგვეშველით ისეთი საქციელი, რაც არ ეკადრება არამც (მითომდა) საზოგადო დაწესებულების მოსამსახურეთ, არამედ უბრალო მოქალაქესაც კი.

გიწვევთ სამედიატორო სამართალში და წინადადებას გაძლევთ სამი დღის განმავლობაში დღიდან გამოცხადებისა აირჩიოთ თქვენი მხრით მედიატორები. ჩემის მხრით ვასახელებ პ. კალანდაძეს და მ. მაღალაშვილს.

გ. ბ. ტატიშვილი.

1918 წ. ივლისის 25-დან ქ. ტფილისში გამოდის მთავრობის მოამბე ყოველდღიური გაზეთი ოფიციალური განყოფილებით

„საქართველოს რესპუბლიკა“

გაზეთი ღირს 1 თვით 10 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 40 კ., საგანგებო განცხადებანი დადგენილი ნიხრით, კერძო განცხადებანი შეთანხმებით. რედაქციის კანტორის მისამართი ქ. ტფილისი ბარონის ქუჩა № 6.

რედაქტორი შ. დ. ხაყვარელიძე.

მეორე ქართული კლუბი

„ახალი საქართველო“

(მიხეილის პროსპექტი № 129).

კვირას, 28 ივლისს, გაიმართება

დიდი სახალხო სეირნობა

ფრიად საინტერესო პროგრამით:

სამხედრო მუსიკა, საზანდარი, ლოტერეა, ფეიერვერკი, ევროპული ცეკვა,

სინემატოგრაფი, ქართული წარმოდგენა.

პტიშვო, ტომბა და სხვა და სხვა გასართობები და სათამაშოები, როგორც მოზრდილთათვის, ისე ბავშვებისათვის.

10% წმინდა შემოსავლისა გადაიდება ქართ. უნივერსიტეტის სასარგებლოდ.

დასაწყ. საღ. 5 ს. ახალ დროით. (2—991—1)

კვირას, 14 ივლისს 1918 წელს

გაიხსნა პირველი ხარისხის სასადილო

„საქართველო“ ყოფილი „ამირანი“

პუშკინის ქუჩა, ძველი სემინარიის შენობაში

შენობა ახლად შეკეთებულია ცალკე კაბინეტებით
დაუკრავს სიმებიანი ორკესტრი.
სადილი შუადღის 12 ს.-დან საღამოს 5 საათამდე.
ვახშამი საღამოს 9 საათიდან ღამის 1 საათამდე.
სამზარეულო აზიური და ევროპიული, საჭმელები კეთდება საუკეთესო მასალიდან საუკეთესო მზარ. ხელმძღვანელობით

საქართველოს ეროვ. დემოკ. პარტიის მე-III რაიონის ბიურო

ამით აცხადებს, რომ ცნობების მიღება და პარტიაში ახალ წევრების ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 და საღამოს 5—7 საათამდის. ბიურო იმყოფება ტურგენევის ქ., № 4 მესამე მომრიგებელ მოსამართლის დარბაზში.

ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა

ამით აცხადებს რომ საჯარო ვაჭრობით გაიყიდება უძრავი ქონებისა სესხის შეუტანლობის გამო დანიშნულია 1918 წ. აგვისტოს. დაწვრილებითი ცნობები აღნიშნულია გაზ. „კავკაზის“ 6 ივლისის № 138 ში

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. ტფილისის მეორე რაიონის კომიტეტის ბინა

კანცელარია ღიაა ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა, 10—2 საათამდის და 7—8 ს. საღ. (ახალ დროით.

მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა

ნ. დ. ტურიაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუადღ. და 4—5 საღ. შინაგანი, ბავშვების, საზგიდი და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლაევის ქუჩა № 7, სიმხოეჩის აფთიაქის გვერდზე.

2 თვ.—1658.

ექიმი

გ. ი. ზანდუკელი

ასისტენტი მოსკოვის სანატორიუმ-სამკურნალო ექ. ნ. მ. კიშკინის იღებს შინაგან და ნერვების ავადმყოფთ (პსიხოტერაპით) სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკევობით ნაშუადღევის 3 ს.—5 საათამდე. ოლღას ქუჩა № 22.

ექიმი

გ. წინამძღვრიშვილი

თიბათვესა და მკათათვეში იღებს ავადმყოფთ ქ. გორში 6—7 საათამდე, დეკანოზ ი. კაპანაძის ბინაზე

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

სამკურნალო

ყოველგვარ ავათმყოფთათვის ექიმ ი. ბ. მძინარიშვილის და დ. ბ. ნაზარბეგიანცის

სავადმყოფოში იარსებებს კბილის საექიმო კაბინეტი ხელოვნურ კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით. მიხეილის პროსპექტის და („კირპიჩნი“ ქუჩ. კუთხე № 22 შესავალი კირპიჩნი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87.

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე.

ვენერიულ ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის, ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე.

ღარიბები მიიღებიან კვირაობით, 10—12-მდე უფასოდ.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის კეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება ქალებისა და ბავშვებისთვის 4—5 დანარჩენები 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნიუ“-ს პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

გ ა ი ხ ს ნ ა

თვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ. კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე, 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნაშუადღევს საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141. (კინომატოგრაფი „აპოლო“-ს ახლო) მძიმე ავადმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანტიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებათა ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელ. № 17—91.

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, კუჭებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე.

ელექტრო-თერაპია და მასსაჟი

მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11.

თ—1536—49